

7, 4, 14. 24. P. 4, 3, 107 (auf einen Lehrer *Kāraka* zurückgeführt). VP. 280. — d) N. pr. eines alten Arztes Verz. d. B. H. No. 923. 937. 940. 941. 947. 951. 958. WEBER, Lit. 235. 239. AK. 3, 6, 4, 33 erscheint चरक (hier wohl चरण zu lesen) unter den Wörtern, welche zugleich m. und n. sind und wird vom Sch. erklärt als N. eines nach dem N. des Autors benannten medicinischen Buches. Nach einer im ÇKDr. aus BHĀVAPR. mitgetheilten Legende kam einst der Schlangenfürst Çesha, der schon früher im Besitz des *Ājurveda* war, auf die Erde um sich das Treiben auf derselben anzusehen. Als er hier Leiden und Tod erblickte, ergriff ihn Mitleiden und er sann auf Mittel, die Krankheiten zu entfernen. Er wurde der Sohn eines Muni und erhielt, weil er als *Kund-schafter* (चर) gekommen war, den Namen *Kāraka*. Aus verschiedenen Werken von Agniweṣa und andern Schülern des *Ātreja* veranstaltete er ein neues, welches nach ihm benannt wurde. Vgl. MADHUS. in Ind. St. 4, 21, 3. ALBIROUNY bei REINAUD, Mém. sur l'Inde 316. fg., wo اکن بيش = अग्निवेश und اشوفى = अश्विन् ist. — e) eine best. Pflanze (s. पर्पट) RĀGĀN. im ÇKDr. — 2) f. चरका gaṇa लिपिकादि zu P. 7, 3, 45, Vārtt. 6. — 3) f. चरका a) ein best. giftiger Fisch SUÇR. 2, 238, 4. — b) N. pr. einer Unholdin VARĀH. BRH. S. 52, 83. — Vgl. चारक.

चरगृह् (चर + गृह्) n. ein wanderndes Zodiakalbild d. i. das 1ste, 4te, 7te und 10te VARĀH. L. ĠĀT. 1, 7. BRH. S. 93, 3, 16.

चरट, 1) m. Bachstelze ÇABDAM. im ÇKDr. Vgl. चर. — 2) f. ई = चर-एटी, चिरटी, चिरण्टो H. 512, Sch.

चैरण (von चर) 1) m. Fussoldat HARIV. 3937. — 2) m. n. gaṇa अर्थवादि zu P. 2, 4, 31. SIDDH. K. 249, a, 5. a) Fuss AK. 2, 6, 2, 22. TRIK. 3, 3, 127, H. 616. an. 3, 204. MED. n. 48. GOBH. 1, 2, 30. BĪDAR. 1, 24. M. 9, 277. MBH. in LA. 46, 9. R. 2, 23, 45. 5, 62, 11. SUÇR. 1, 103, 16. 116, 14. 118, 14. 2, 49, 5. MĀKĪH. 9, 19. ÇĀK. 43, 69. neutr. ARĠ. 9, 8. MĀKĪH. 143, 25. Am Ende eines adj. comp. f. स्त्री HARIV. 3914. MĀLAV. 41, 13. ऽपतित zu Füßen gefallen MEGH. 103. अथश्चरणवपातम् BHART. 2, 16. — b) Trag-säule: (महारङ्गः) चित्राष्टाचिचरणा: HARIV. 4643. — c) Wurzel (wie alle Bezz. für Fuss) TRIK. H. an. MED. — d) = पाद der einzelne Vers einer Strophe ÇRUT. 22. 24. 33. — e) Dactylus COLEBR. Misc. Ess. II, 151. — f) Schule ROTH Zur L. u. G. d. W. 57. Ind. St. 1, 81. चरणव्यूह 3, 269. सर्वचरणानां पार्षदानि NIR. 1, 17. P. 2, 4, 3, 4, 2, 46. 3, 126. 6, 3, 86. 4, 3, 120. Vārtt. 7. पृष्ठश्च गोत्रचरणम् MBH. 12, 6369. 13, 3217. PĀNĪKĀT. IV, 3. AK. 3, 6, 2, 14. VOP. 4, 15. = वेदाश und बह्वचादि TRIK. = बह्वचादि und गोत्र H. an. MED. — 3) n. a) das Sichbewegen, Sichumtreiben; Gang, = भ्रमण H. an. MED. यत्रानुकामं चरणं त्रिनिके त्रिदिवे दिवः RV. 9, 113, 9. सूर्यस्य 3, 3, 5. ÇĀT. Br. 2, 6, 2, 17. 10, 3, 5, 3. प्राडुभावतिरेभावाभ्यामाभिमुख्येन चरणात् SĀH. D. 64, 1. Vgl. कामचरण. — b) Bahn: अप्सरसां गन्धर्वाणां मृगाणां चरणे चरन् RV. 10, 136, 6. नदीनाम् 139, 6. — c) das zu-Werke-Gehen, Verfahren; insbes. in der Liturgie: Begehung: यदुपास्मि चरणे ज्ञातवेदः AV. 7, 106, 1. यथा वेदेवानां चरणं तदनु मनुष्याणाम् ÇĀT. Br. 4, 3, 4, 1. वपया चरन्ति यथैव तस्यै चरणम् 4, 3, 2, 3. 1, 9, 2, 27. यान्येवास्य चरणानि तैरेवैनेमेतत्प्रमुमेदयिषति die Arten seiner Thätigkeit 3, 3, 4, 18. ÇĀNĪKH. ÇR. 5, 11, 18. 15, 1, 19. KĀTJ. ÇR. 12, 3, 20. 26, 2, 2. — d) das Be-nehmen im Leben, Lebenswandel H. 843. त्रात्य° KĀTJ. ÇR. 22, 4, 23. र-

मणीय° adj. KĀND. UP. 5, 10, 7. ein guter, sittlicher Lebenswandel: वि-याचरणवृत्तशीलमेव KĀUC. 67. यौ च स्यातां चरणेनोपपन्नौ यौ विद्यया सदृशौ जन्मना च MBH. 13, 3044. LALIT. ed. Calc. 3, 3. मोक्षोपायो योगो ज्ञानश्च ज्ञानचरणात्मकः H. 77. — e) das Ueben, Vollziehen, Vollbringen: तपश्चरणपौष्ट्यैः M. 6, 75. तपश्चरण R. 1, 31, 2. 51, 25. स्वधर्म° N. 12, 50. अर्थम्° GOBH. 3, 1, 12. भित्ता° ÇĀNĪKH. GRHJ. 2, 6, 12. भैत° M. 2, 187. — f) das Essen, Zusehnehmen H. an. MED. — g) eine best. grosse Zahl VJUTP. 182. — Vgl. दिचरण, पुरश्चरण, रथ°.

चरणग्रन्थि (च° + ग्र°) m. Fussknöchel H. 615.

चरणन्यास (च° + न्यास) m. Fussspur MEGH. 56.

चरणप (चरण Fuss, Wurzel + प° trinkend) m. Baum H. 1114, Sch.

चरणपतन (च° + प°) n. das zu-Füssen-Fallen AMAR. 17.

चरणपर्वन् (च° + प°) n. Fussknöchel TRIK. 2, 8, 38.

चरणपात (च° + पात) m. 1) Fusstritt HARIV. 13607. — 2) Fussfall PĀNĪKĀT. 113, 2. IV, 9.

चरणप्रशूषा (च° + शू°) f. Fussfall R. 3, 14, 8.

चरणसं von चरण gaṇa तृणादि zu P. 4, 2, 80.

चरणामुध (चरण + आयुध) 1) adj. dessen Waffe die Füße sind: ताम्र-चूड MBH. 9, 2669. जटायु R. 3, 56, 35. — 2) m. Hahn AK. 2, 5, 17. H. 1324.

चरणी oder चरणी in der Stelle: दृवा नूनमुप स्तुद्धि वैषद्य दशमं नवं म्। सुविद्वेदसं चर्कृत्यं चरणीनाम् RV. 8, 24, 23.

चरणिल von चरण gaṇa काशादि zu P. 4, 2, 80.

चरणीय (von चरण), चरणियते einer Sache nachgehen, betreiben: समा-नमयं चरणीयमाना चक्रमिव नव्यस्या ववृत्स्व RV. 3, 61, 3.

चरणो f. = चिरण्टो H. 512, Sch.

चरण्य (von चरण), चरण्यति sich bewegen gaṇa कण्डादि zu P. 3, 1, 27.

— आ sich bewegen, sich strecken nach: प्रति वां ब्रिह्मा धृतमा चर-णायत् AV. 7, 29, 1 (°एयेत् TS. 1, 8, 22, 1).

— उद् sich herausbewegen, sich ausstrecken nach: प्रति ते ब्रिह्मा धृतमुच्चरणायत् VS. 8, 24 (°एयेत् TS.). AV. 7, 29, 2.

चरण्य (von चरण) adj. fussartig gaṇa शाखादि zu P. 5, 3, 103.

चरण्यु (von चरण्य) adj. beweglich: क्रुदेचर्तुर्न ग्रन्थिनी चरण्युः RV. 10, 95, 6. गिरः AV. 20, 48, 1.

चर्य (von चर) 1) adj. beweglich, lebendig: स्यात्तुश्चर्यं भयते पतत्रिणाः RV. 1, 88, 5. स्यात्तुश्चर्यमकून्व्यूणीत् 68, 1. स्यात्तु चर्यं च 72, 6. गर्भश्च स्यातां गर्भश्चर्याम् (gen.) 70, 3 (2). Auch 7 (4) hat, wie BENFAY im SV. Glossar vermuthet, wohl चर्यम् gestanden. — 2) m. oder n. a) Gang, Weg, Wanderung: पुरुत्रा चर्यं दधे RV. 8, 33, 8. प्र नैः पूषा चर्यमवतु 10, 92, 13. ते वंशराया (die Dehnung dem Metrum zu Liebe) व्यं वंसत्यास्तं न गावो नर्तत इहम् 1, 66, 9 (5). NIR. 10, 21. — b) Beweglichkeit, Leben-

digkeit, Leben: कुधी न ऊधी चर्याय जीवसे RV. 1, 36, 14. 4, 51, 5. सखि-भ्यश्चर्यं समैरत् 3, 31, 15. 4, 18, 10. (पितरा) पुनर्युवाना चर्याय तन्नयः 36, 3. 10, 39, 4. उषा विश्वं जीवं प्रमुवती चर्यै (dat.) 7, 77, 1. — Vgl. चार्य.

चरदेव (चर + देव) m. N. pr. eines Mannes RĀGĀ-TAB. 7, 1554.

चरतिका s. अत्र°.

चरपुष्ट (चर + पुष्ट) m. Vermittler (von einem Kundschafter ernährt) WILSON.

चरभ (चर + भ) n. = चरगृह् VARĀH. L. ĠĀT. 9, 14. 11, 3. 12, 1.